

Het vader-huis

Karel van de Woestijne

bron

Karel van de Woestijne, 'Het vader-huis.' In: Karel van de Woestijne, *Werken*. Eerste deel - Lyriek
I. C.A.J. van Dishoeck, Bussum 1928, p. 21-106.

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/woes002vade01_01/colofon.htm

© 2004 dbnl

**Het Vader-huis
(1896-1903)**

Wijding aan mijn vader

[o Gij, die kommrend...]

o Gij, die kommrend sterven moest, en Váder waart,
en mij liet leven, en me teeder léerde leven
met uw zacht spreken, en uw streelend hande-beven,
en, toen ge stierft, wat late zon op uwen baard;

- ik, die thans ben als een die in den avond vaart,
en moe de riemen rusten laat, alleen gedreven
door zoele zomer-winden in de lage reven,
en die soms avond-zoete water-bloemen gaêrt,

en zingt soms, onverschillig; en zijn zangen glijden
wijd-suizend over 't matte water, en de weiden
zijn luistrend, als naar eigen adem, naar zijn lied....

Zóo vaart mijn leve' in vrede en waan van dóod begeeren,
tot, wijlend in de spiegel-rust van dieper meren,
neigend, mijn aangezicht uw aangezichte ziet.

Voor-zang

[Het huis mijns vaders...]

Het huis mijns vaders, waar de dagen trager waren,
was stil, daar 't in de schaduw der tuinen lag
en in de stilte van de rust-gewelfde blaëren.

- Ik was een kind, en mat het leven aan den lach
van mijne moeder, die niet blij was, en aan 't waren
der schemeringen om de boomen, en der jaren
om 't vredig leven van den roereloozen dag.

En 'k was gelukkig in den schaduw van dit leven
dat naast mijn droomen als een goede vader ging....

- De dagen hadden mij de vreemde vreugd gegeven
te weten, hoe een vlucht van groote vooglen hing,
iederen avond, in de teedre zomer-luchten
die zeegnend om de ziel der needre menschen gaan,
als de avond daalt, en maalt in avond-kleur de vruchten
die rustig-zwaar in 't loof der stille boomen staan.

... Tóen kwaanmt gíj zacht in mij te leven, en we waren
als schaemle bloemen in den avond, o mijn kind.
En 'k mínde u. - En zoo 'k véle vrouwen heb bemind
sinds, dien, met moeden geest of smeekende gebaren:
ú minde ik; want ik zag uw kinder-oogen klaren
om schuine bloemen in de tuine', en uw aanschijn
om mijn eenzelvig doen en denken tróostend zijn,
in 't huis mijns vaders, waar de dagen tráge waren....

Verzen eener liefde

['k Ben eenzaam-droef...]

'k Ben eenzaam-droef, in 't geel-teêr avond-dalen....

Door 't open venster hoor 'k den donzen val
van klamme bloemen in krystallen schale....

- En 'k weet niet of ik haar beminnen zal,
in 't stil en licht bewegen harer leden,
en hare goedheid in mijn vreemd bestaan....

'k Ben droef, en 'k hoor haar stille voeten gaan,
en haar zacht neuren, in den tuin, beneden.

[Wie weet en zal mijn liefde...]

Wie weet en zal mijn liefde in u niet dalen, kind,
vreemd, kalm, en simpel-teêr als de' avond om de graven....
Want wie, die in gelatenheid zijn tocht begint,
wie weet de vrouw die langs de baan zijn lip zal laven
met blijde vruchte' en vredig-milde liefde-gaven?

Want zie, ik denk aan u, al zijt ge vreemd me, al staat
ge, simpel-teêr, kalm in mijn geest te leven,
met stillen aêm waarin géen liefde-schroom komt beven,
en zonder één gebaar dat naar mijn leven gaat:
ik denk aan uw grijs oog, zacht in uw wit gelaat.

[Hoe zal mijn woord...]

Hoe zal mijn woord uw stil bewegen streelen,
mijn torve mond uw zacht-streelende daên?...

- Op de effen lente-Leie zie 'k, blad-weemlend, gaan
't verduisterd even-beeld van roerelooze abeelen
om 't matte wit en eële geel der vele water-leel'en
die, bij 't gewieg van tragen avond, kallem staan
en teêr-aan neigen in het zilver-stil getaan
van schuine zonne-glanze' in bevend schaaûwe-spelen....

- Hoe zal 'k uw leden streelen, ik die treurig ben
en, vreezend, in mijn leven slechts de liefde ken
voor mijn vreemd eigen-beeld, weërkaatst in moe dood water;

(t beeld der abeelen speelt in 't zilver-gele water)

- hoe smaakt mijn torve mond den wrangen, armen waan
dat zijne liefde om uw stil wezen kunne gaan?...

[Gij zijt de goede vrouw...]

Gij zijt de goede vrouw ten drempel mijner dood, -
gij die me uw oogen als een zomer-nacht ontsloot
vol wondre lichten en vol rust'ge duisterheden;
gij die me uw leden als de rijkste herfstten bracht,
en, schooner dan een schemering, de zéekre kracht
van vredig leven en zich goed bemind te weten.

Want gij, die weet hoe iedre vreugde tanen moet,
gij mint me; - en 'lijk een god de dood der zon begroet
met stille liefde, al heeft hij vreugde-vol geschapen
die zon: zoo mint ge in mij wat ge in u-zelf voelt slapen
en dat in mij voor eeuw'gen slaap moe de oogen sloot,
- ons moede liefde, o vrouw, ten drempel mijner dood.

[Kom, laat ons gaan...]

Kom, laat ons gaan door 't land der herfsten... Ooft-beladen
glooit, in haar vruchten-rust, naar 't laatste dage-rood,
glooit de Aarde, in 't plooiën-kleed der goud-zwaar' herfstgewaden,
moede als een moeder is van voede' en van verzaden,
zoo, moede en blijde, in de armen van den dood, -
in de open armen van den dood, zoet als de haven,
waar zware tochten zich aan hope komen laven;
in de open haven, zalig als een moeder-schoot....

Kom, laat ons gaan door 't land der herfsten... Zomer-dagen
laaiën hun laatsten brand van zwaar gebroei.... - o Kind
dat vóór mijn weze' uw wijze liefde hebt gedragen,
en al de sterren weet die we in veel nachten zagen,
en de' adem van den Tijd door de' adem van den wind:
zomer laait uit nu, kind, in 't staêge licht-ervagen;
de aard laat de barens-daad in vlije rust vertragen,
en 'k voel dat de eeuwigheid in deze' avond begint....

We zullen gaan door 't land der herfsten, en, verloren
in herfstige eenzaamheid, zal ons véel vrede zijn.
Zie, de avond graaft in de aard zijn laatste zonne-voren;
en wij, - ons liefde werd in wétens-ernst geboren, -
't geweten van den herfst zal om ons leden zijn....
Ons liefde is moe van lam gezeur en mooie logen....
We gaan door 't land van herfst, - o, sluit uw lévende oogen, -
we gaan ten zoeten dood in 't kallem aard-gedein.

[Herinneringen zingen...]

Herinneringen zingen, kind, uw wit gelaat,
en 't zoet verhaal van úwe dage' en mijne dagen
die vredig in ons leve' als stille tuinen lagen
in 't teêre licht van late schemering gebaad,
wijl d'hemel is om tuine-groen een stil gewaad
van trage, kalme schaaûwen, en de boomen dragen
een laatste vogel-stem van lang-verglooiënd klagen
dat kwijnt en weêre wast en weêre kwijnen gaat....

Thans, o mijn kind, en leeft geen lied om ons, en leven
geen vrede-dage' als stille tuinen om ons heen;
geen scheemring bleef om ons veréenden droom geweven,
en dróeve schaaûwen schuive' om ons gescheíden leên....

En in den nacht zie 'k, laatste troost, alleen nog beven
de matheid van uw wit gelaat, in stil geweên.

[Thans is het uur...]

Thans is het uur dat schaaûwen neigen,
en de avond, als een teeder lied,
om huize' en zielen zacht komt zijgen,
en moede durend, stil vervliet
in de open schoot van 't schemer-zwijgen....

Thans is in al de zielen vreê,
en dank-gebed in al de huizen;
en zelfs wie wrânge dagen leê
voelt in zijn wezen kalmte suizen
als een slaap-zware zomer-zee....

- o Pijn van hér-doorleefde pijnen....
Alleen voor óns is vrede niet,
o mijn vér kind, in 't trage deinen
van 't kallem-durend avond-lied
over de dankende avond-pleinen.

Verzen eener ziekte

[De luchten hangen...]

De luchten hangen vol dagen, -
de dagen hangen vol smart....
Ik zal te zwak zijn, om te dragen
wat mij de wereld tegen-sart;

ik zal te ziek zijn, om te wezen
wat uw wil star me tegen-slaat,
o mijne dade': alleene weezen
die door 't gewoel bang henen gaat.

Ik, die te trotsch ben om te leven
in stalen palen enklen tijd:
ik zal te moe zijn om te weven
het pal werk van een eeuwigheid....

En mijn leede armen moeten schragen
de buischende onmacht die me tart
uit luchten, dreigend vol dagen,
veel dagen hangend vol smart.

[Ziekte, oude Troosteres...]

- Ziekte, oude Troosteres, wier woorden wégen....

- ‘O Gij, mijn zoon, die duldig leven mag
van 't glooiënd denken aan een verren liefde-lach:
ik zie hoe in uw oog droomen als zwanen zegen.’

- Ja, ik ben goéd. Maar 'k wilde vrédig zijn....

- ‘Mijn leéuwrik! Gij, die door de nachten heen-gedrongen,
de vreugd van de eenig-eeuw'ge zonne hebt gezongen,
draagt ge de rúst niet meer van de' een'gen zonne-schijn?’

- Maar ik ben moé: 'k wou in uw woorden slápen....

- ‘Mijn loome bloem in avond-water; o mijn kind;...
ik zal u sussen; gij zult rusten; gij zúlt slapen,
gij, die de Liefde draagt die niemand heeft bemind.’

Koorts-deun

't Is triestig dat het regent in den herfst,
 dat het moe regent in den herfst, daar buiten.
 - En wat de bloemen wégen in den herfst;
 - en de óude regen lekend langs de ruiten....

Zwaai-stil staan graauwe boomen in het grijs,
 de goede sidder-boomen, ritsel-weenend;
 - en 't is de wind, en 't is een lamme wijs
 van kreun-gezing in snakke tonen stenend....

- Nu moest me komen de oude drentel-tred;
 nu moest me 't oude vreê-beeldje gaan komen,
 mijn grijs goed troost-moedertje om 't diepe bed
 waar zich de warme koorts een lícht dierf droomen,
 en 't wegend wee in leede tranen berst....

... 't Is triestig dat mijn droefheid tháns moest komen,
 en loomen in 't atone van de boomen;
 - 't is triestig dat het regent in den herfst....

[Gezichten mijner dood...]

Gezichten mijner dood, ik draag in mij
de klare blikken van uw teedre heerschappij,
en 't warme streelen van uw glijdende gewaden....
Ik ken u niet, maar ben in u verblijd,
want gij blijft jeugdig door de tijden, en de tijd
breidt om uw haren heen de zachtste dageraden.

Ik min u. Ge zijt mijn; ik leef, ik léef van u,
gij, die mijn dagen als een bed spreidt, en zoo luw
de' aêm van uw nadering laat waren om mijn slapen...
- Ik wilde rústen; maar ik zie uw oogen staan
zoo onbegrepen-goed met droeve vreugd belaên
dat ik voor éeuwig in uw vrede nú wou slapen....

Gij komt. Ge zijt de beelden van mijn záchten dood....
Hoe jóng ge zijt! Ik zie hoe zich uw mond ontsloot
voor 't simpel woord dat deze nieuwe vrede beidde....
Ik ben zoo licht. Ik ben een knaap die needrig gaat
in 't zoete wenken van uw goêlijk-wijzen raad;
en mijne nieuwe jeugd die ademt aan uw zijde.

**Venus en Adonis
(Tusschen-zang)**

Deze avond is gelijk een stil-verlicht paleis,
o wondre vrouw, in 't trage schaaûwe-gaan der boomen....
- Ik ben beklemd in vréemden slaap; hoor gaan en komen
uw stem, o vrouw, gelijk een sussend-zoete wijs
die ik eens hoorde in vader's tuinen, grijs van peis....
Adonis, uw effen haren zijn als zacht-neigende bronnen....
Ik weet niet hoe mijn mond uw teêr lijf streelen moet....
De avond is wijd.... Ontwaak, en toon den doffen gloed
van uw jonge oogen, goude' als mat-gedoofde zonnen. -
Ik weet niet hoe mijn hand uw leden streelen zal,
Adonis....
- - Een ver, stil lied, in 't vaderlijke vrede-dal;
het wast, en sterft, in smachtend-stille en hell're klanken....

- Vrouw, ge zijt vreemd; ik vind u vréemd. Als roze-ranken
om jonge boomen, zijn uw woorden om mijn hoofd
met kleine blijde wonden... Was het waar? 'k Geloofd'
in vreemden slaap dat mijne moeder zacht me streeelde....
Ik slaap vréemd...

- De avond is gróot van ongeweten liefde-weelde,
nú dat mijn lijf dit jonge lijf beminnen gaat. -
Adonis, als een rechte bloem is uw gelaat,
en stille vruchten voor mijn mond zijn uwe leden....
Ik wou de nieuwe blijheid uwer liefde lijden,
o lieve Adonis, die uwe oogen open laat
als schemeringen naar een liefde-dageraad;
o mijn Adonis, dien ik moet... dien 'k wóu beminnen,
o Adonis....

- Ik weet niet, hoe uw woord in mij doet angst beginnen,
vrouw, daar 'k u niet versta.... Deze avond is
gelijk een stervens-huis, hoog-stil in treurenis....
Zóo wist ik huizen, en de vrouwen hadden tranen
in zwijgend oog, - en ik was vréemd als thans. - -
o Wanen,
Adonis, wanen dat we zijn in eeuwigheid
de éenige liefde, 'lijk gij de éen'ge lieveling zijt,
en dat we heel den Tijd in onze min doorbranden.
- Adonis, vlei mijn slapen, vlei mijn handen;
Adonis, raak mij aan; ik word gelijk een groot vuur....
Vrouw, vrouw, gij maakt mij báng....

- Het schravend uur

is loom van al het bloed dat liefde-menschen droegen
in zware slagen die door hunne borsten ploegen
als groote mokers.... - o Adonis, voelt ge niet
hoe 'k, zónder uwe min, bezwijk; hoe 't leven vliedt
van haar die mensch werd om te minnen als de goden?...
Adonis....

Vrouw, ik ben zeer bang....

Zie hoe mijn lijf u wacht en trilt op koele zoden;

- en deze nacht zal zijn als de' eérste liefde-nacht.

- Kom, mijn Adonis, wijd is de avond, en de pracht
van ál de zomer-dagen rust in deze schonken.

Gij zult gelukkig zijn, Adonis, stil gezonken
in dezen schoot, Adonis, die uw min verbeidt
en lijdt van sneller drift en noest-brandend verbeiden....
- Adonis, leg uw handen op mijn heete zijden
en voel hoe ik u hebben móet....
o Vrouw, ik ben zoo báng...
Zie, ik gevoel hoe ik moet sterve' in mensche-dood
als gij niet zijt van mij, Adonis, o mijn lijden....
o Kom, ik moet u hebben, 'k móet u....
Vrouw, vrouw, zijt gij de Dood?
.....

Verzen aan eene vrouw

[Gij die gebaard hebt...]

Gij die gebaard hebt, en in moeder-smart gestaan,
hoe ben ik als een tuin voor uw gepijnd verlangen?
Hoe gaat ge in barre hoop, hoe draagt ge onvruchtbre waan,
en heeft uw liefde een liefde om mijn gelaat gehangen?...

Al slaat in mijn moe hoofd uw zware zomer-geur,
vergéefs zult ge, als een roos, uw adem mij-waarts keeren;
want, ben ik úw door al de macht van uw begeeren,
gij kunt niet mij zijn, daar 'k om eigen liefde treur.

[Wees stil...]

Wees stil; kunt ge niet zijn gelijk een móeder is?...
Uw mond is als een beek voor duizend kinder-vragen....
De bijën zingen bij uw diepste treurenis;
en - heb ik niet, als gij, mijn glimlach móe gedragen?

Wees als een goede vrouw en die geen vreugde wensch'.
Zal 'k u beminnen? - God zal mijne dagen leiden....
Wees stil. De hoogste liefde is stilte. - En wees een mensch
gelijk een mensch die lijdt, gelate' om méerder lijden.

[Wat baat het aan den dag...]

Wat baat het aan den dag dat ik beminnen mocht?
- De herinn'ring is een licht in laaië zomer-landen....
Heb ik geleden? Zie: ik heb mijn leed door-wrocht,
en geene roos is schoon als deze noeste handen.

Ik heb mijn smart gemaakt een zwaren zomer-zang.
Ben ik niet blijde? - Ik heb toch óók mijn pijn geleden....
Wees vredig, o mijn vrouw, en wisch op iedre wang
de leede en teedre traan die trage heeft gegleden.

[Thans zijt ge béter...]

Thans zijt ge béter, daar ge vredig zijt, en kuisch,
gelijk de dorpel van een frisch en duister huis.
En zijn uwe oogen droef, zij hebben kláar gesproken:
ik heb de doornen van uw liefde-boom gebroken....

- Zóo is het góed, dat ge in mijn kálleme armen rust.
Een nieuwe lent kan thans om uw gebaren groenen....
En zoo ge nóg mijn mond, herdénken-lievend, kust:
gij kust een schoonen dood, de zoon van onze zoenen.

[Ik zal u niet beminnen...]

Ik zal u niet beminnen,
gij, die in vreê-gewaad
voorbij mijn torve zinnen
langs-heen mijn leven gaat.

Ik zie uw rústige oogen,
en 'k weet hoe góed ge zijt:
úw teederheid, gebogen
over mijne eenzaamheid.

En 'k heb u niets verborgen
van blijheid, drift en leed,
en hoe uw plegend zorgen
me in stilte weenen deed.

Maar - 'k zal u niet beminnen,
met brandend hart en brein;
ik wíl u niet beminnen:
ik wil gelúkkig zijn.

[Als, bij moe-tanend avond-lichten...]

Als, bij moe-tanend avond-lichten,
angst daalt in onze aanwezigheid,
zijt gij 't, die voor onze aangezichten
de vreê der avond-lampe breidt.

Wij zitten, en ons leden wegen,
zwaar van stil-naedre dage-dood;
gij hebt zacht woorden die verplegen,
en breekt het vredige avond-brood.

En wij, die uwe gaven eten,
wij rusten in uw blijden haard,
en zien, ons leed bijna vergeten,
uw hand die stil de kruimels gaêrt;

en slapen in uw teêre zorgen,
en raden, niet hoe, troost-gewijd,
gij, voor u-zelf misschien verborgen,
van lijde' een béetre liefde zijt.

Verzen aan de terug-keerende

[October draagt in vreê...]

October draagt in vreê wie sober heeft genoten
de zomer-vruchte', in lustelooze rustigheid.
Maar ik, wiens dagen als een vlucht van vooglen vloten,
steeds onvoldaan, naar u die de een'ge Zomer zijt,
mij heeft de rille Herfst zijn wrangsten wijn gegoten....

Zult ge thans keeren?... Mijn bezweren is te moe
dat het de laatste reize om uwe liefde doe.
- Misschien, misschien?... Ik voel in mij den tróost bezinken
dat beiden wij misschien, gesluiërd, de oogen toe,
denzelfden schampren wijn terzelfde schale drinken.

[Wees niet de schroom'ge...]

Wees niet de schroom'ge, die, in loomer avond-komen,
herdenken zwijgen doet;
ben ik de pleger niet, die met zijn eigen droomen
zijn eigen treurnis voedt?

- Treed nader, zie mij aan, en hoe mijn oog, gelaten,
géén liefde vraagt, o kind;
- ik heb de zeilen van 't verlangen neêr-gelaten
bij liggende' avond-wind....

En weder teeder in uw deinend over-peinzen
van ons geschéiden wee,
zal ons veréende droom misschien ten einder deinzen
der zélfde vrede-zee.

Want, kwam nog, wijlend in uw kommrend oog gegleden
de schaduw van mijn vroeger lied, -
draag ik dan, rústig, 't lévend leed van ons verleden
niet, niet?....

- - Wees niet de schroom'ge....

[Gij kunt niet wijken...]

Gij kúnt niet wijken; en ik zie uw lippen prijken
glans-vochtig als een vrucht in prillen morgen-tijd....
Gaat thans niet, schóone, onze aarzel-vrome schuchterheid
't lach-teedre doen van vreemde kinderen gelijken?

- o Ween niet meer: we zullen sámen treurig zijn
tot ons een nieuwe vreugde in stilte moog' genaken.
En hoop. Misschien wordt ons een liefde-nieuw festijn
't herdenken dat we traan aan traan gezámen zullen smaken.

[Gij zult me niet meer kennen...]

Gij zult me niet meer kennen, die me kende'....

Noch, gij, die weet hoe 'k mijn begeeren wond en wendde
om uw onachtzaam-reede of toeë schoonheid, 'lijk
een welk'ge winde rankt om een bezónden eik;
vreemde geliefden van mijn drift, bestemde vrouwen
die voert in uw gelaat 't verholen merk gehouwen
dat mijn verlangen brandde uit iedren wrangen blik;
zware, ongesmaakte en duistre vruchten-pracht, die ik,
droef-moede beedlaar, in géen avond-tuin genaakte;
o menigvoud'ge vrouw die, dicht-omwaadde of naakte,
herinn'ring aan mijn trots of mijn begeerte draagt,
en rilt wellicht bij 't beeld dat ge in mijn oogen zaagt
van schrik om vreugde en nijd om ongeleden pijnen;
en gij die, onbezeten-schoon, in u voelt schrijven
spijt om versmade, zomer-rijpe manlijkheid:
vrouwen die zoenen-loom of bitter-wachtend zijt,

nu lamme zomer óp naar torven herfst wil deinen,
gij zult me niet meer kennen, vrouwen....

Noch gíj, noch gíj, die mij bemínt, die mij bemínt....

Gij weet het, o mijn vreemd en teeder-schromend kind,
en, wetend hoe 'k mijn vreugd aan ándre heb geschonken,
toch treedt uw prille zoen bedeesd mijn lippen naêr....
- Thans zijn mijn leden, in hun moeheid, neêr-gezonken;
ik zie uw rijpen mond, en 't wegen van uw haar,
en 'k min u nóg, en ween, en ríl u te beminnen,
o simpel-schoone vrouw die ongeschonden zijt,
en draagt een liefde naar mijn moede dierlijkheid
en zuivre wanen naar mijn schamper-matte zinnen....

Gij zult me niet meer kenne', o gij, die vroeger waart
de stille vlamme in vaderlijken vrede-haard....

Ik ging: daar was een zón voor mijn begoochelde oogen;
- en thans, dat mijn gelaat, behoond en bloed-bespogen,
herdenkens-strak, naar oude heerden keeren gaat,
voelt het de vlamme naauw die stil het tegen-slaat.

[Ik hoor de nacht...]

Ik hoor de nacht die nader-zijgt, -
en beider zwijgen....
Ik voel uw hoofd naar mij geneigd,
- zal 't mijne neigen?

Uw aangezicht is vreemdlijk stil
in 't schemer-leven....
Ik zie het laatste dag-geril
in de avond-dreven.

- Is dit een einde of een begin?...
Uw handen glanzen;
uw blik is als violen in
verslenste kransen....

- - Ach, is ons lijf voor eeuwig moe,
en onze zinnen?...
Mij faalt de kracht, te zeggen hoe
'k u durf beminnen.

[Het weze dan...]

Het weze dan, dat ik thans weêr uw lief zal wezen,
o spiegel die het beeld van mijnen glim-lach draagt;
en dat mijn liefde, in schroom naar úwen schijn gerezen,
met vroegre woorde' uw liefde in schaamlen eerbied vraagt,
- meêlijdend om haar-zelf, zóo als een vooglaar waagt
met suizend fluite' een kranken vogel te genezen....

Ik ben gewond; ik heb een wonde, en die nog bloedt,
en die ik thans in liefde om úw geluk wou dragen....
- Ik weze uw lief, gij die geduldig zijt, en goed
dat gij mijn vreemden waan met eigen waan wilt schragen,
- meêlijdend om de vooglaars die 't genezen wagen,
met zoet gefluit, van 't vogelken, dat sterven moet.

[Wat deert me nieuwe liefdes-tijd...]

Wat deert me nieuwe liefdes-tijd;
wat deren waan'ge dagen?
'k Heb mij in bedden neêr-geleid
waar vreemde dooden lagen....

Wat schade aan hergenoten waan?
Misschien zal ik vergeten
hoe doornen langs een liefde-laan
mijn lede' aan stukken reten....

- Ik ben zoo blij, ik ben vreemd blij,
te kunnen stil gelóoven
in nieuw-aanblazend min-getij
door oud-gekende hoven.

De moeder en de zoon

Ik draag u aan mijn hart, al ben ik járen-zwaar.
Voelt ge mijn adem als een vlamken op uw haar?...
Ach, zwijg: ge zijt een vróuw langs leêge levens-straten....
Hoe, heb ik niet mijn zoen op uw gelaat gelaten?
Uw zoen is op mijn mond gelijk mijn tranen: zóut....
Mijn zoon, mijn zóon; ik ben voor u als duister goud.
Ziet ge mij niet, om u zoo troostloos-droef te wanen?

Mijn moeder, 'k zie u vréemd in 't licht van mijne tranen....
Bemínt ge mij dan niet, mijn kind?... Zie hoe ge leeft
in iedren tragen traan die in mijne oogen beeft.
Ziet ge niet heel uw leve' in mijn grijze oogen leven?
Neen, arme moeder....

 Noch uw wonder-dolste daën
die vrédig als een herfst over mijn lippen gaan,
mijn zóon?

 Ik heb mijn wil een hárder beeld gegeven;
een ándre vrouwe leeft voor mijne onsterfelijkheid....

Des ben ik droef, o vrouw die mijne moeder zijt.

Kán ik nog de' uwen zijn?

Helaas, de schoone dagen

om uwe liefde en vreugde in deemoed stil gedragen;...

- en thans, in úwe aanwezigheid, zoo gansch alléén...

Ziet ge niet dat ik ween?

... Ziet ge niet dat ik ween?

Zeven gebeden

[De oude getouwen...]

De oude getouwen, en de smidse in blij bedrijf,
en 't zingend visschers-lied in de arme Leië-dorpen....

- God, ben ik uit den kreis van uw genâ geworpen,
dat ik zoo eenzaam bij de vreê dier needren blijf?

- De avond, gelaat van rust aan mijnen kus gelaten,
is droef der treurnis van mijn moede dierlijkheid;
en 't schamel brood, o God, dat mijne dagen aten,
werd buiten 't plegen van uw zegening bereid.

En zwaarder weegt de last van Uw bestaan me, en loomer
in de oogen 't beeld van die in vrédig werken staan...

- De schromple menschen gaan naar 't einde van den Zomer;
ik ben de vreemdeling die naar den Herfst moet gaan.

[Keer niet uw oog...]

Keer niet Uw oog van wie Ge in vrede leven liet,
God, die mijn dage' eens wilde als spiegel-stille meren,
met glans-getaanden gang van dage- en avond-keeren
en de enkle rimpling van een simpel-aedmend lied;
Gij, die me in vrede lijden liet, zoo dat niet eene
haar weenen dragen kwam naar mijn verholen weenen
ten veil'gen vijver van mijn lijdzaam-zacht verdriet;

Gij, dien ik lief kreeg om Uw teeder-troostend zwijgen,
o God, die om mijn aangezicht Uw liefde neigen
en in mijn handen Uw geweten wegen deed;
Gij, die 'k mocht vinden met Uw oogen in mijne oogen,
Vader, als de oude pijn ten schoot van Uw meêdoogen,
en 't moede denken in Uw zoet verplegen wogen,
en op Uw goden-mond de woorden van mijn leed....

Keer niet Uw oog, keer niet Uw zegen van mijn zegen....
- Als de arme hoere, die, in 't maffe bed gezegen,
haar geilheid biedt en om haar schamper leven lacht,
maar - in den koppig-loome' en langen liefde-nacht
van lammen drift en bitter-geoor gezoen bezeten, -
de slechtheid van haar vleesch en smaedlijk lijf vergeten,
eenvoudig als een vrouw de ontvangenis wacht:

zoo wacht mijn weiflend meê-geleef dat Uw genade,
sidderend als een nieuwe beek, mijn geest door-wade,
o God die in Uw daên als duizend beken zijt....
Wij zijn, die wachten, van verlangen óngenezen,
dat, louter rijzend, en het wezen in Uw wezen,
ons passie Uwe rust in de oogen moge lezen,
en 't weten van onze eeuwigheid, Uw eeuwigheid.

[Zegen deze' avond, God...]

Zegen deze' avond, God: ons handen rusten;
en, kenden onze leden 't kleed der vreemdste lusten
en ons verlangen 't pad van de' ongewoonsten waan:
tháns zijn onze oogen moede als van wie sterven gaan....
- Stil-wegend staat Uw leve' op de onbewogen blaên;
om iedren boom-gaard gaat de vrede van Uwe oogen;
en wij, die elke vrucht in onze handen wogen
en láchten, zijn als vreemdelingen, die gebogen
onder Uw vrede en 't leven Uwer oogen staan....

Zegen deze' avond, God... In iedre voren
laat het gebaar van Uw meêdoogen rústig zaad;
uit Uwe liefde is kalm een rozen-meer geboren;
Uwe genade laat de zon meewarig gloren;
en in mijne oogen brandt de vreê van Uw gelaat....
- En wij zijn treurig, God, al liet Ge dalen
om de oude plooiën van ons wegend drift-gewaad,
zoeter dan ooit een liefde om ons haar teêrheid laat,
de teêre goedheid van Uw warende avond-stralen....

Zegen deze' avond; zégen, God. Wij zullen zwijgen.
- Gelaten en verzoend in de avond-zoete dood,
zal onze torve zin naar Uwen boezem zijgen
gelijk een slaap-zwaar kind ten zaal'gen moeder-schoot.
Zegen.... Uw rust zweeft, zeegnend, om gebogen twijgen
die wiegen, naar de slaap der voogden aedmend gaat.
Zegen.... De zuivre nacht zal om ons leven stijgen,
en U-waarts de eenzaamheid van onze dagen neigen,
als naar een dag van weelde een rust'ge dageraad.

[Er gaat een goede beedlaar...]

Er gaat een goede beedlaar langs den weg....

God, ik en weet niet hoe ik zóo kon lijden,
als Gij wel wist dat ik déze' avond leven mocht....

- Zacht wuivend gaat Uw liefde door de weiden;
en 'k voel me vrédig, wijk ik deze woorden zeg,
onder de goedheid van de oneindig-stille locht.

[Goedheid, góedheid...]

Goedheid, goedheid gelijk een zuster aan mijn zijde,
hoe heb ik u verbeid, - die ik niet vragen dierf,
sinds, kommend om mijn vreemd bestaan, mijn vader stierf,
en uw gezoen, o lief, mijn doode liefde zeide....

- Maar God zal mij misschien genadig zijn, genoeg
voor 't pover horizontje heil dat ik Hem vroeg,
en góed, o Goedheid, voor wie, moeizaam en bedrogen,
wou slapen gaan met Uw gelaat in zijn moede oogen....

[Ik weet niet wat ik heb gedaan...]

Ik weet niet wat ik heb gedaan,
ik weet niet wat ik heb geleden,
om uit de huizen van 't verleden
weêr naar een liefde-feest te gaan.

- Deze avond draagt op plane vlerken
het wegen van een milder tijd;
En 'k voel mijn blijheid in me sterken
bij 't staren in úw teederheid.

Ik weet me zoo beraden rusten,
o schoone, in ons veréenigd-zijn,
en vredig, als een veegen schijn
op 't aanschijn van verre avond-kusten.

- En God, die mij misschien begrijpt,
die om mijn weze' uw stem liet suizen,
is als een vrucht die in me rijpt....
- De vlier-struik geurt naast al de huizen....

[Wij zullen blijde zijn...]

Wij zullen blijde zijn... De boomen blozen
van vruchten. En ons hoofd is schoon als duizend rozen,
nu we overvloedig zijn van zwenkend zomer-bloed....
o God, God, ik en kende U niet, en was verlóren;
maar nu ge Uw adem door mijn adem deinen doet,
is Uw gedaante menig-voud in mijn herboren,
'lijk, beken-veel door 't barstend lente-land, een vloed.

- Ik ben geheel; ik wéet U; en mijn droomen
zijn gaanderijen voor Uw stem. En heel mijn lijf
is 't duizel-ruischend huis en eindloos-wijd verblijf
waar Uwe zomerheên als vaarten vreugd door stroomen.
Want thans is zomer zwaar der daden van Uw Daad,
en 'k voel, ik die gelúkkig ben, hoe door de boomen
bremstig Uw godd'lijk sap naar bast en blaêren slaat.

Thanatos en de vreemdeling (Eind-zang)

Open de deur. Ik ben een vreemdeling. Ik ben moe....

Al is uw mond gelijk een veege wonde toe,
ik zie de sleutels in uw dor-gesloten handen.

Open de deur; - want hij, die doolde in vréemde landen,
en at het brood van lijde', en dronk den wrangen wijn
waarvan de liefde-dagen droef de druiven zijn;
wiens lippen d' heeten dorst van 't leven drinken dorsten;
wiens moeheid vreugde zocht op even-moede borsten;
en - wien de nacht thans eindelijk den spiegel bood
waarin zich 't beeld van zijne bitterheid ontsloot;
hij, met de pij van drift en treurigheid omschorste,
hij staat ter deure, o Dood....

Was het úw stem niet uit de holten, úw geschater
dat mijn verwaandsten lach naar uwe lippen riep;
niet het verglijdend licht van úw gelaat, dat sliep,
diep, toen ik peilend staarde in 't lijdzaam-levend water?...

- Thans ben ik moe: ik wéet niet meer of ik u zag;
'k herken uw voor-hoofd, noch het galmen van uw lach,
noch, door den nacht, den weg waar uw verlokken leidde....
Ik kom tot u.... Ge zult me uw zorg tot bedde spreiden,
'dat ik moog' slapen als een liefde-omademd kind....
Gij zwijgt?

- Ik zie uw haar gelijk een laag-gelaten wind;
uw glim-lach als een houw in uw gelaat gewreten;
en de onverschilligheid van uwe luië leden....
Beziet ge mij? Ge zijt gelijk een aarden beeld....

- Hebt gij dan niet mijn jeugd reeds met uw hoop gestreeld?
uw hoop die, 'lijk de water-lemie in haar wone
van water, 't dubbel schoon van hare bloem komt toonen,
en wijlt, en schooner steeds haar puurheid open-luikt;
maar, neigt de schaduw van den avond, neêre-duikt,
en, voor wie kijken blijft, naauw weêr-schijn van haar wieglen

laat blanken onder 't tanend plein der water-spieglen;
- zóo was de hoop die, kwijnend kind, ik heb gezien
en ál te duldig-teeder heb bemind, misschien....
Thans ween ik. Want ik werd een mán, en zag u dalen,
hoop, als een water-leel' in wadende avond-stralen,
hoop op jong dood-gaan, - ik die, staande, leven moest
in mijne driften, met in 't hart uw grijns geroest:
een másker....

- En tóen, toen zou mijn vader sterven, die me kénde,
en zijne dagen gelijk spannende ossen mende,
en mijne dagen zag gelijk een jonge zon
boven zijne oogen, blijde om 't breede en blijde leven
dat iedren morgen aan een nieuwe kim begon
waar heen zijn droomen, door de bonkige akkers, dreven
'lijk spannende ossen. - Ik, die al zijn hopen droeg,
ik zag zijn daden als een goede' en trouwen ploeg
voor mijne hande', en was gelukkig en tevréden....

- Zijn vingren hebben nütteloos het hecht gesneden;
het snijdend ijzer werd vergéefs in vreugd gesmeed;
en vrúchtloos de oude grond door blijden wil gekneed;
hij stierf... En ik, die 't mooi-beraamde werk moest erven
in vreed'ge sterkte: ik zag zijn zuivere oogen sterven,
en kon niet denken, Dood, hoe gij gekomen waart....

- Helaas, geen ossen heeft mijn wil voor 't juk gepaard;
geen akker lachte in 't flitsend helmen van mijn zweepen;
ik heb het leven als een wijf om 't lijf genepen,
en wie me kende, heeft mijn laffen drift gekend....

Want, als een ruiter, die de sterkste paarden ment,
lacht, en zijn lachen striemt en bijt de woeste paarden
die trille' en steigrend staan tegen de gloe'nde klaarte
des avonds, die zijn brand over de steden breidt,
en blaakt en pal blijft in zijn bralle oneindigheid,
wijd hijgend door het zwaar gebouw der wolk'ge luchten,

over het needre weven van de steê-geruchten
die schuilen in de schaaûwen van het hard gelaai;
- zóo, als een ruiter, die met éenen arrem-zwaai
de paarden temt en ment, en lácht, en laat den steden
het snuivend razen van zijn grillig willen weten;
- maar is 't begeeren van zijn kokend brein voldaan,
in iedren ader 't haemren van zijn dood voelt slaan,
en, lacht hij nóg, zijn lach door de' ijlen deun moet wringen
die stervens-diepten door zijn holle hersens zingen:
- zóo, als een ruiter, heb ik 't leven door-gemaakt....

- En dán heb ik de diepe en dure vreugd gesmaakt
van uw gelaat dat zweeg, o ziekte, en 't zalig wegen
van uw zorge', o vrome zuster, en uw zegen....
Waart gij niet duister in uwe oogen, en uw lach
gelijk een verre vrouw die men niet minnen mag?...
- o 't Vreemd en teeder lied dat heeft mijn mond gezongen:
een avond, waar de koortse' als zware vruchten hongen,

en uw gebaar dat maetlijk vruchte-plukkend ging
en om mijn haren warme vruchte-kransen hing....
Ik druilde, en had uw aêm op mijn gesloten oogen
naar 't gaan van uw gebaar, en naar uw armen bogen
boven mijn slape', en naar het deinen van uw borst
als van een lief die schroomde en niet te zoenen dorst....
- Zal ik om de' ouden zoen van uw zoet plegen vragen?
Ik heb de felle kroon van eigen wil gedragen....
Zal 'k in den boom-gaard van uw herfsten wonen gaan?
'k Heb nijdig in het woud van eigen drift gestaan,
en, ben 'k alléen: mijn koppig leven zal 't niet wagen
te weenen om een leed dat niet meer wezen mag....
- De erinn'ring is een huis in stillen zomer-dag:
gordijnen vóór de lage rame', en rustig lichten
der late zon in de ooge' en op uw aangezichte;
gij waart mijn zúster, en ik was een heel vreemd kind,
o goede ziekte....

- En 'k leefde eenzelvig-kalm en heb een vrouw bemind....

Gelijk twee vaarten in één avond-meer gezonken,
 - al heeft een ándre dag om hun gelaat geblonken,
 hoewel een ándre zon hun beider weze' omvloot:
 zij zinken in denzelfde' en schoonen avond-schoot,
 hun waetren parend, die van beider dag-gelaten
 den glim-lach of de lijdens-lijn verglijden laten
 in de' een'gen vrede-blik van de' een'gen dage-dood;...
 - o mijne vrouw, gelijk twee menschelijke zangen
 in ándre woorden weene' om 'tzelfde moe verlangen:
 zóo liet gescheiden leve' ons éene liefde erlangen,
 en heeft eenzelfde liefde een dubblen waan genood....
 - - Wij kwamen, en, al zijn we elkander vréemd gebleven,
 al weet mijn leve' alleen den scháduw van uw leven,
 we zijn gezamen naar één vrede-meer gegaan,
 en zagen aan den lucht denzelfden hemel staan.
 Helaas, de waan heeft dubbele liefde-loot gescheiden;
 eenzelfde vreugde is opgegroeid tot dubbel lijden,

en, hoe we elkander minne', 'et is geen liefde meer...
- Gij ziet me, o mijne vrouw, en zet u naast me neêr,
en wilt me troosten?... Neen, 't herdenken zingt het dóode:
ons liefde is in de laatste zee, den nacht, gevloten....

- Gij moet niet lachen, domme Dood, zoo 'k wíllig leed:
was ik de leider mijner dade', en wát ik deed,
was ze niet schóon, toen ik haar weêr zag, in haar schromen?
Ik denk aan haar, en draag de krone mijner droomen:
eenzelvig koning, die, als één'ge zekerheid,
zijn krone draagt die hem tot eigen koning wijdt;
en - 'k denk aan u, o Dood, en dat mijn duur bezweren
mijn droomen in een wijzer slápen moge keeren,
en mijn droeve ure' in de eeuwige ure van den tijd....

- Want zie: ik sta ter deure, o Dood, met brandende oogen,
in rillen nacht die zwijgt en geene sterren voert.

Zie: 'k heb de bittere pij om 't pijnlijk hart gesnoerd,
en de aarde heeft het bloed van stap aan stap gezogen,
en 'k was niet bang toen ik uw grijzen heb gezien....
- Wilt ge nog meer? Mijn lichaam is nog schoon misschien
en jong genoeg, 'dat het úw geilheid moog' verblijden:
ik wil uw hoer zijn, - want ik ben te moe van lijden
dat ik als vroeger zinge om nieuwe treurenis....
- Nochtans: en was ik niet als 't zweerdig-werend lisch,
(ik die mijn lijf bied), als de lisch-bloem die de waarde
van hare schoonheid waart in scherpe blaëre-zwaarden,
en, tóont z' haar schoon: geen hand die hare schoonheid raakt?
Zóo was ik, - thans aan ú: onder mijn droefheid, naakt
voor 't kwijlend reutlen van uw afgeleefd behagen.
Is het genoeg? Ik vraag dat ge mijn lijf zoudt vragen,
en mij dan rusten laat in simpele eeuwigheid....

Gij zwijgt? - Open de deur toch, Dood! Het is de tijd
dat ik moet slapen gaan - gelooft ge 't niet? - daar-boven.

Ik léef niet meer; 'k bemín niet meer, noch kan gelóoven....
Zeg, vindt ge zélf niet dat het tijd wordt?
- Ach, malle jongen!

finis